

PenSam Forsikring A/S

Jørgen Knudsens Vej 2

3520 Farum

CVR-nr. 17 11 81 88

Årsrapport for 2016

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Ledelsesberetning	
Om PenSam Forsikring	4
Resultat, solvens og kapitalgrundlag	6
Selskabsledelse og organisation	8
Ledelse og revision.....	11
Ledelseshverv mv.....	12
Årsregnskabet	
Ledelsespåtegning.....	13
Den interne revisions revisionspåtegning.....	14
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	16
Resultatopgørelse.....	18
Balance	19
Egenkapitalopgørelse	21
Noter	22

Indledning

PenSam Forsikring tilbyder kunderne i PenSam gruppen forsikringsdækninger som en del af arbejdsmarkedspensionen. Hovedparten af aktiviteten i PenSam Forsikring er derfor kollektive produkter. Derudover tilbydes kunderne i PenSam gruppen relevante forsikringsprodukter, som tilgodeser kundernes individuelle behov.

PenSam Forsikring har i 2016 haft en præmievekst i de individuelle produkter på 16,3%, hvilket gør PenSam Forsikring til et af de hurtigst voksende forsikringsselskaber i Danmark med hensyn til individuelle produkter.

Årets samlede resultat udgør et overskud på 5,0 mio. kr. før skat mod et underskud på 2,6 mio. kr. i 2015. Resultatet anses for acceptabelt.

Om PenSam Forsikring

PenSam Forsikrings formål og rolle er at styrke PenSam gruppens samlede tilbud til de kunder, som det ønskes at være noget særligt for - ansatte på FOA overenskomster og aftaler samt deres familier.

PenSam Forsikrings kunder

PenSam Forsikrings kunder er hovedsageligt lønmodtagere ansat i kommuner, regioner og private virksomheder inden for de fagområder, som FOA tegner overenskomster for. Herudover omfatter kundegruppen tillige familie- og husstandsmedlemmer til kunder i PenSam gruppen.

Forretningsområder

PenSam Forsikrings forretningsområder omfatter både kollektive og individuelle produkter.

PenSam Forsikring tilbyder kunderne kollektive forsikringsdækninger, som en del af den arbejdsmarkedspension, som kunderne har i PenSam Liv. Selskabet tilbyder desuden individuelle forsikringsprodukter målrettet kundegruppen.

Det væsentligste produkt målt i præmieindtægt er forsikring ved visse kritiske sygdomme.

Kollektive produkter

Hovedparten af forretningsomfanget vedrører kollektive forsikringsprodukter som en del af arbejdsmarkedspensionsordningerne i PenSam gruppen.

De kollektive produkter er forsikring ved visse kritiske sygdomme, Hold Fast Gruppeforsikring samt kollektivt tegnede forsikringer ved ulykke.

De samlede præmier for de kollektive produkter udgør 186,1 mio. kr. i 2016, hvilket er 70,1% af selskabets samlede præmieindtægt i 2016. Af de 186,1 mio. kr. udgør 174,4 mio. kr. præmier vedrørende forsikring ved visse kritiske sygdomme. Bruttopræmierne i de kollektive produkter udvikler sig relativt stabilt.

I 2016 udgør de samlede skadesudgifter vedrørende kollektive produkter 156,3 mio. kr., hvilket er lavere end forventet.

Individuelle produkter

De individuelle produkter omfatter ulykkesforsikring, dagpenge+ samt tingskadeprodukterne auto-, motorcykel-, indbo-, hus-, fritidshus- samt hundeforsikring. De individuelle produkter dækker de mest almindelige forsikringsbehov hos en familie. De udbudte dækninger tilpasses løbende, så de er relevante for kunderne. I 2016 har de individuelle forsikringer, herunder specielt indboforsikringerne, fået udvidet betingelser og dækninger uden opkrævning af merpræmie.

I 2016 er salgsindsatsen øget yderligere, hvilket har resulteret i en vækst i antallet af solgte policer på 8,0% samt en vækst i bruttopræmier vedrørende individuelle produkter på 16,3%.

Skadesforløbet på de individuelle produkter har hidtil været tilfredsstillende og bekræftet antagelsen om, at kunderne i PenSam gruppen er 'gode kunder'. I 2016 er skadesprocenterne dog steget. Selskabet arbejder derfor løbende med at tilpasse præmien på baggrund af den underliggende risiko.

PenSam Forsikring har som planlagt hjemtaget skadesbehandlingen på de individuelle produkter, og dermed afsluttes et administrativt samarbejde med Himmerland Forsikring.

Derudover tilbyder selskabet også andre forsikringer, for eksempel dagpenge+, som er en arbejdsløshedsforsikring og et supplement til dagpenge fra a-kassen.

PenSam Forsikrings forretningsplan

PenSam Forsikrings forretningsplan er fastsat inden for rammerne af PenSam gruppens strategiske målsætninger.

Ud fra strategien for PenSam Holding er der fastlagt principper og mål for PenSam Forsikring. Det er et princip, at opgaver, der er outsourcet fra PenSams pensionsforretning, skal varetages, så det er en god forretning for både den enkelte og pensionskollektivet.

For de individuelle produkter er det et princip, at forretningen skal være rentabel og relevant. Det betyder, at de individuelle produkter skal kunne tilvejebringe en passende forrentning af egenkapitalen og skal samtidig opnå en tilstrækkelig udbredelse i forhold til kundepotentialet.

PenSam Forsikring har på denne baggrund udarbejdet en forretningsplan og identificeret en række indsatsområder. Disse omhandler overordnet følgende hovedelementer:

- Løbende udvikling og vedligeholdelse af produkter og prissætning i forhold til kundernes behov og ønsker.
- Øget salg af individuelle produkter igennem en effektiv salgsorganisation.
- Fastholde fokus på omkostningseffektiviseringer, herunder en effektiv drift.

Kundetilfredshed

PenSam Forsikring måler løbende kundetilfredsheden. Kundetilfredsheden måles igennem en analyse, hvor en væsentlig del af forsikringsbranchen deltager. Analysen foretages af analyseinstituttet EPSI. På den måde kan kundetilfredsheden måles og benchmarkes mod branchen generelt. Der måles på syv forskellige tilfredshedsparametre.

Kunderne i PenSam Forsikring har i 2016 på ny udtrykt stor tilfredshed med PenSam Forsikring. Som i de forudgående år ligger kundetilfredsheden således i toppen blandt de danske forsikringselskaber.

Resultat, solvens og kapitalgrundlag

Årets resultat før skat udgør et overskud på 5,0 mio. kr. mod et underskud på 2,6 mio. kr. i 2015. Årets resultat er sammensat af et forsikringsteknisk resultat på 4,0 mio. kr. og et resultat af investeringsvirksomhed på 1,0 mio. kr.

Udviklingen i forhold til 2015 skyldes primært et bedret forsikringsteknisk resultat for de kollektive produkter samt at der er realiseret et overskud af investeringsforretningen.

Resultatet for 2016 er i overensstemmelse med de forventninger, som er udmeldt i halvårsrapporten.

Bestyrelsen indstiller, at der udloddes 345 t. kr. i udbytte. Den resterende del af resultatet overføres til overført resultat under egenkapitalen.

Præmier

Bruttopræmierne er steget fra 253,8 mio. kr. i 2015 til 265,4 mio. kr. i 2016, hvilket er en stigning på 4,6%. Stigningen i præmierne kan henføres til 0,5 mio. kr. fra de kollektive produkter og 11,1 mio. kr. fra de individuelle produkter. Stigningen i de individuelle produkter kan tilskrives et øget salg.

Reassurancedækningen omfatter en quota share dækning og en katastrofedækning. Fra 1. januar 2016 er quota share dækningen for autoprodukterne ophørt, hvilket er årsagen til, at de afgivne genforsikringspræmier er faldet med i alt 10,4 mio. kr. til 16,6 mio. kr. i 2016. Genforsikringsaftalerne er stort set uændrede for 2017.

Erstatninger

Udbetalte erstatninger udgør 212,7 mio. kr., hvilket er en stigning på 11,3% i forhold til 2015. Stigningen skyldes primært udbetalinger til de individuelle produkter med 21,2 mio. kr., som følge af et øget forretningsomfang.

Administrations- og erhvervsomkostninger

Administrationsomkostningerne udgør 36,0 mio. kr. i 2016, hvilket er en stigning på 4,0% i forhold til 2015. Administrationsomkostningerne er i året påvirket af implementeringen af Solvens II samt et stigende aktivitetsniveau. Udviklingen er i overensstemmelse med forretningsplanen for selskabet.

Erhvervsomkostninger udgør 10,8 mio. kr., hvilket ligeledes er en mindre stigning i forhold til 2015.

Selskabet har en administrationsaftale med PenSam A/S om levering af administrations- og forvaltningsopgaver, som PenSam A/S leverer til PenSam Forsikring og de øvrige selskaber i PenSam gruppen.

Afløbsresultat

Afløbsresultatet udgør en gevinst på 2,2 mio. kr. i 2016 mod et tab på 0,1 mio. kr. i 2015. Afløbsresultatet af de kollektive produkter udviser en gevinst på 2,0 mio. kr., mens afløbsresultatet for de individuelle produkter udviser en gevinst på 0,2 mio. kr.

Combined ratio

Combined ratio udgør samlet for PenSam Forsikring 98,5%. Combined ratio er faldet i forhold til 2015, hvor det udgjorde 100,2%. Faldet skyldes en mindre reduktion i erstatningsprocenterne på de kollektive dækninger samt faldende omkostningsprocent og genforsikringsprocent for de individuelle produkter.

Afkast

Investeringsafkastet udgør i 2016 5,6 mio. kr. før omkostninger, hvilket svarer til et afkast på 2,5%.

Selskabets investeringer er primært placeret i obligationsbeholdninger med en relativ kort varighed. Udviklingen i renten har medført positive kursreguleringer på selskabets obligationsbeholdning. Selskabets beholdning af aktier har givet et afkast på 1,0%.

Aktivtype	Andel i %	Afkast i %
Obligationer	95,0	2,9
Børsnoterede aktier	5,0	1,0
Investeringsaktiver i alt	100,0	2,8
Valutaafdækning*		-0,3
<i>I alt</i>	<i>100,0</i>	<i>2,5</i>

*bidrager til samlet afkast

Investeringsafkastet er under det forventede og anses derfor ikke for tilfredsstillende.

Hensættelser

Erstatningshensættelserne udgør 81,5 mio. kr. mod 77,4 mio. kr. i 2015, svarende til en stigning på 4,1 mio. kr. Erstatningshensættelserne vedrørende de individuelle produkter er steget med 6,0 mio. kr., bl.a. som følge af øget forretningsomfang. Der er sket en mindre reduktion af hensættelserne vedrørende de kollektive produkter.

Egenkapital

Selskabets egenkapital pr. 31. december 2016 udgør 134,8 mio. kr. efter overførsel af årets resultat på 4,6 mio. kr. samt udloddet udbytte på 0,3 mio. kr.

Solvens II

Solvens II, som udover solvens- og regnskabsmæssige krav, også omhandler nye krav til ledelsessystemet og rapportering, er trådt i kraft 1. januar 2016.

PenSam Forsikring har implementeret regelsættet i takt med Solvens II-implementeringen i lovgivningen, herunder implementeret kravet til de fire funktioner, compliancefunktionen, risikofunktionen, aktuarfunktionen og intern audit funktionen.

Beregning af solvenskapitalkravet

Den overordnede metode til beregning af solvenskapitalkravet følger standardmodellen.

Solvenskapitalgrundlaget består hovedsageligt af selskabets egenkapital og fortjenstmargen fra og med 2016.

Solvens I-kravet er udgået med overgang til Solvens II. Under de hidtidige regler var der et Solvens I-krav på 41 mio. kr. og et individuelt solvensbehov på 68 mio. kr. Med Solvens II er der også indført et minimumskapitalkrav.

I mio. kr.	2016	2015
Marked-, kredit- og modpartsrisiko	15	15
Forsikringsmæssige risici	87	87
Operationelle risici	8	8
Andet (diversifikation, skatteaktiv, mv.)	-41	-42
Solvenskapitalkrav	69	68
Solvenskapitalkrav	69	68
Minimumskapitalkrav	31	31
Solvenskapitalgrundlag	156	145

Solvenskapitalkravet udgør 69 mio. kr. for 2016, hvilket giver en solvensdækning på 2,3.

Ny regnskabsbekendtgørelse

Regnskabsbekendtgørelsen er ændret med virkning fra 1. januar 2016, og anvendt regnskabspraksis er tilpasset som følge heraf.

Ændringerne vedrører primært diskonteringen af hensættelserne på grund af ny diskonteringsrente-kurve, indførelse af risiko- og fortjenstmargen samt tidspunktet for indregning af forsikringskontrakterne. Ændringerne har medført en samlet stigning i hensættelserne på 4,6 mio. kr. pr. 1. januar 2016.

Usikkerhed ved indregning og måling

Ved udarbejdelse af årsrapporten foretages der i forbindelse med indregning og måling af visse regnskabsposter en vurdering, som omfatter skøn, og som er behæftet med usikkerhed.

Usikkerheder ved indregning og måling vedrører i PenSam Forsikring primært opgørelse af erstatningshensættelserne. De væsentligste erstatningshensættelser vedrører fortsat de kollektive produkter, og særligt forsikring ved visse kritiske sygdomme samt ulykke. Ved opgørelse af erstatningshensættelser vedrørende kritisk sygdom hviler usikkerheden på antallet af anmeldelser, som modtages efter regnskabsårets afslutning, men som vedrører skader opstået i 2016 eller tidligere. Opgørelsen af hensættelser til skader, der endnu ikke er anmeldt, men som er indtruffet inden udgangen af regnskabsåret, baseres på anerkendte aktuar-mæssige metoder.

Der henvises til afsnittet 'Regnskabsmæssige skøn' i note 1 – 'Anvendt regnskabspraksis' for en særskilt beskrivelse af principper og metoder for fastsættelse af værdierne på ovennævnte regnskabspost.

Begivenheder efter balancedagen

Der er i tiden fra 31. december 2016 til årsrapportens underskrivelse ikke indtruffet forhold, som efter ledelsens opfattelse har væsentlig påvirkning på selskabets økonomiske stilling.

Forventninger til 2017

Der forventes fortsat en stigning i bruttopræmierne, som følge af selskabets vækstplan. Der forventes et skadesforløb og skadesprocenter, der er på niveau med 2016. Administrationsomkostningerne forventes at være lavere end 2016.

Fortsat ustabile investeringsmarkeder gør det vanskeligt at estimere afkast på investeringer, men med den fastsatte forsigtige investeringsstrategi forventes et lavt, men positivt afkast af investeringsporteføljen i 2017.

Der forventes et lavere overskud af de kollektive produkter end tidligere år, så selvom resultatet for de individuelle produkter forventes at være tæt på at balancere forventes et samlet nulresultat.

Selskabsledelse og organisation

God selskabsledelse

God selskabsledelse skaber værdi for selskabet og medvirker til at forbedre selskabets forretning til fordel for kunderne og ejerne.

PenSam Forsikring forholder sig derfor løbende til de gældende anbefalinger fra Komiteen for god selskabsledelse og Finansrådets ledelseskodex. De anbefalinger, som giver mening og skaber værdi for PenSam Forsikring, anvendes som elementer i ledelsen af selskabet.

En samlet redegørelse kan findes på Pensams hjemmeside www.pensam.dk/godselskabsledelse.

Ledelsen i PenSam Forsikring er todelt og består af en bestyrelse og en direktion.

Bestyrelse

Bestyrelsen består af fire medlemmer, som alle er valgt af generalforsamlingen. Bestyrelsesmedlemmerne vælges for en periode på et år. Bestyrelsen har afholdt ni bestyrelsesmøder i 2016.

I 2016 er Inger Bolwinkel udtrådt af bestyrelsen efter eget ønske, og som følge heraf er Linda Ankerstjerne indtrådt i bestyrelsen på den ordinære generalforsamling 2016.

Linda Ankerstjerne er afdelingschef i JØP og DIP, og har stor ledelsesmæssig og finansiell erfaring.

Bestyrelsen fastlægger forretningsmodellen og den overordnede strategi for selskabet. Samtidig har bestyrelsen ansvaret for at ansætte en direktion samt at føre tilsyn med, at direktionen varetager sine opgaver tilfredsstillende.

Bestyrelsen vurderer løbende, om der er behov for at styrke bestyrelsesmedlemmernes samlede kompetencer, så bestyrelsen til enhver tid er i stand til at varetage bestyrelsesopgaverne på kvalificeret og ansvarlig vis.

I den forbindelse gennemfører bestyrelsen årligt en selvevaluering af kompetencer og samarbejde, ligesom der foretages en årlig evaluering af bestyrelsens samarbejde med direktionen.

Kønsmæssig sammensætning

Bestyrelsen har fokus på at sikre de nødvendige kompetencer ved bestyrelsens sammensætning.

Den kønsmæssige fordeling i bestyrelsen udgør pr. 31. december 2016 to kvinder og to mænd og opfylder dermed bestemmelserne om repræsentation af begge køn.

Bestyrelsen har besluttet, at der ikke udarbejdes en politik for den kønsmæssige sammensætning i de øvrige ledelsesorganer, da der er under 50 ansatte i selskabet.

Direktion

Direktionen består af adm. direktør Torsten Fels og direktør Benny Buchardt Andersen. Torsten Fels blev 1. august 2016 udnævnt til adm. direktør i forlængelse af Helen Kobæks fratræden, og Benny Buchardt Andersen indtrådte i direktionen. Direktionen har tillige direktionsposter i andre selskaber i PenSam gruppen, jf. oplysningerne om 'Ledelses-hverv mv.'.

Direktionen varetager den daglige drift.

Direktionen skal følge de politikker, retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Direktionens ansvar omfatter implementering af den af bestyrelsen fastlagte strategi, selskabets organisation og fordeling af ressourcer samt løbende rapportering om finansielle forhold til bestyrelsen.

Bestyrelsen fastlægger direktionens aflønning, og fører løbende tilsyn med dens indsats.

Revisionsudvalg

Revisionsudvalget skal fremme god selskabsledelse, øge kvaliteten af regnskabsaflæggelsen og overvåge driftsmæssige og finansielle risici.

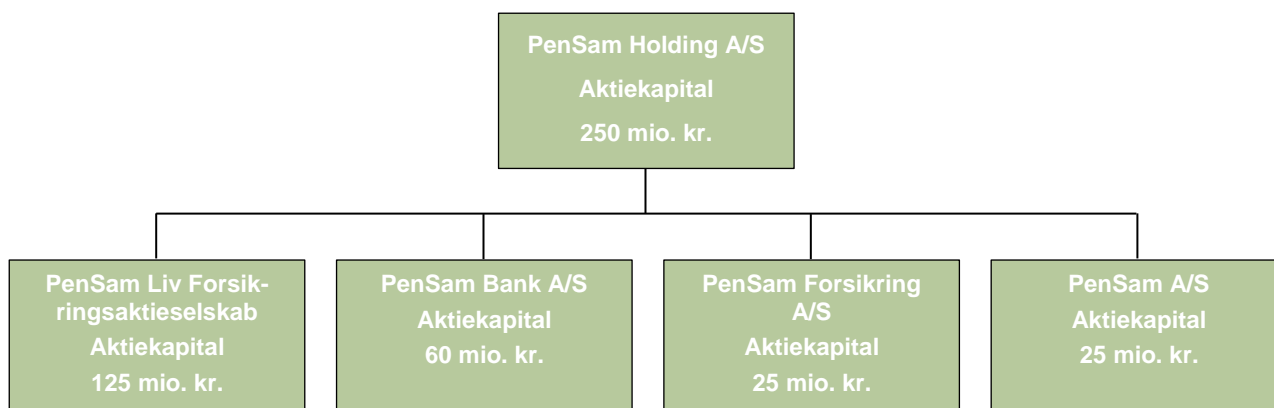
Bestyrelsen har i henhold til lovgivningen om revisionsudvalg besluttet, at der ikke etableres et særskilt revisionsudvalg, men at den samlede bestyrelse vil varetage revisionsudvalgets opgaver.

Organisation

PenSam Forsikring er et 100% ejet datterselskab af PenSam Holding A/S. Selskabet indgår i PenSam gruppen, der har hovedsæde i Farum. Koncernstrukturen fremgår af figuren nedenfor.

PenSam Forsikring har 22 ansatte. De ansatte i PenSam Forsikring varetager primært salgs- og skadesbehandling.

Aflønningspolitik

Bestyrelsen for PenSam Forsikring har vedtaget en aflønningspolitik i overensstemmelse med bekendtgørelse om lønpolitik samt oplysningsforpligtelser, som omfatter bestyrelse, direktion samt øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på PenSam Forsikrings risikoprofil. Lønpolitikken kan findes på Pensams hjemmeside www.pensam.dk/loenpolitikker.

PenSam Forsikring har outsourcet en del af administrationen til PenSam A/S, som er en helejet dattervirksomhed i PenSam koncernen.

Vederlag til bestyrelse, direktion samt øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på PenSam Forsikrings risikoprofil, fremgår af note 5.

Revision

Selskabets regnskabsaflæggelse og de interne kontroller, som er forbundet med den finansielle rapportering, revideres af en uafhængig ekstern revision, som er valgt på selskabets ordinære generalforsamling. Den eksterne revision varetager aktionærens og offentlighedens interesser, og aflægger rapport til bestyrelsen gennem en skriftlig revisionsprotokol. Ekstern revision afgiver en påtegning på selskabets årsrapport.

Selskabets interne revision reviderer regelmæssigt selskabets forretningsgange og interne kontroller for at vurdere kvaliteten og hensigtsmæssigheden heraf. Den interne revisionschef afgiver ligeledes en påtegning på selskabets årsrapport. Den interne revisionschef refererer direkte til selskabets bestyrelse. Der er seks ansatte i intern revision.

Whistleblowerordning

PenSam har etableret en whistleblowerordning. For at understrege uafhængigheden og bedst muligt at sikre anonymitet for en mulig whistleblower, har bestyrelserne i PenSam valgt, at whistleblowerordningen skal varetages af en ekstern part.

Samfundsansvar

Selskabets primære ansvarsområde er at sikre de bedst mulige produkter til kunderne, samtidig med at der skabes et afkast til ejerne.

Samfundsansvar indgår som en naturlig del af driften og udviklingen af forretningsområderne i selskabet. For PenSam Forsikring betyder det, at selskabet bidrager til social, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed, hvilket afspejles i selskabets værdier.

Selskabets samfundsansvar er nedskrevet i en samlet politik for hele PenSam koncernen. Samfundsans-

svar er beskrevet i koncernregnskabet, og der henvises til afsnittet herom i årsrapporten for PenSam Holding A/S.

Intern kontrol og risikostyring ved regnskabsaflæggelsen

Bestyrelsen og direktionen har det overordnede ansvar for selskabets interne kontrol og risikostyring i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. Den interne kontrol og risikostyring er tilrettelagt således, at halvårs- og årsrapporten aflægges i overensstemmelse med lovgivningens krav, og sikrer, at væsentlige fejl og uregelmæssigheder omkring regnskabsaflæggelsen forebygges eller opdages og korrigeres.

Kontrolmiljø

De væsentligste elementer i kontrolmiljøet er en hensigtsmæssig organisation, herunder behørig funktionsadskillelse samt interne politikker og forretningsgange indeholdende beskrivelse af kontroller samt procedurer.

Risikovurdering

Der foretages løbende en vurdering af de regnskabsområder og processer, som danner grundlag for regnskabsaflæggelsen.

Vurderingen foretages med henblik på at identificere områder, hvor risikoen for fejl er særlig stor som følge af, at oplysningerne er baseret på skøn, eller er forbundet med manuelle eller komplekse processer.

Kontrolaktiviteter

Formålet med de etablerede kontrolaktiviteter er at forhindre, opdage og korrigere eventuelle væsentlige fejl og uregelmæssigheder i de data, som danner grundlag for regnskabsaflæggelsen således, at risikoen for fejl i halvårs- og årsrapporterne reduceres til et acceptabelt niveau.

Kontrollerne omfatter blandt andet attestationer, afstemninger, analyser, budgetopfølgning, rapportering til ledelsen, funktionsadskillelse samt generelle it-kontroller.

Overvågning og rapportering

Der anvendes systemer og manuelle ressourcer til at overvåge de data, der danner grundlag for den økonomiske rapportering til selskabet. Eventuelle svagheder og væsentlige fejl korrigeres øjeblikkeligt, og rapporteres til selskabets hændelsesopsamling for operationelle risici.

Ledelse og revision

Direktion

Torsten Fels

Benny Buchardt Andersen

Bestyrelse

Forbunds næstformand Mona Striib (formand)

Projektudvikler Ole Bjarrum (næstformand)

Afdelingschef Linda Ankerstjerne

CEO Kasper Gjedsted

Øvrige ledende medarbejdere

Forretningsdirektør Birger Erich Ringstoft

Ekstern revision

PricewaterhouseCoopers,

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR.nr. 33 77 12 31,

Strandvejen 44, 2900 Hellerup

Intern revision

Revisionschef Palle Mortensen

Ledelseshverv mv.

Direktion

Torsten Fels, født 1959

Indtrådt i direktionen den 1. januar 2013.

Adm. direktør i PenSam Forsikring A/S, PenSam Liv forsikringsaktieselskab, PenSam Bank A/S, PenSam Holding A/S og Pensionskassen PenSam.

Bestyrelses- og organisationsposter

PenSam A/S (formand).

Benny Buchardt Andersen, født 1969

Indtrådt i direktionen den 1. august 2016.

Direktør i PenSam Forsikring A/S, PenSam Liv forsikringsaktieselskab, PenSam Bank A/S og PenSam Holding A/S samt en række ejendomsselskaber i PenSam gruppen.

Bestyrelses- og organisationsposter

Penco P/S (formand), Komplementarselskabet Penco ApS (formand), Skjoldenæsholm Landbrug ApS (formand), Kapitalforeningen PenSam Invest (formand), Carlsberg Byen P/S, Carlsberg Byen komplementar ApS, Refshaleøen Holding A/S, Refshaleøen Ejendomsselskab A/S samt PenSam A/S.

Helen Kobæk, født 1949

Fratrådt 31. juli 2016

Bestyrelse

Mona Striib, født 1961 (formand)

Forbunds næstformand i FOA.

Indtrådt i bestyrelsen den 4. november 2004. Valgperioden udløber april 2017.

Øvrige bestyrelses- og organisationsposter

FOAs hovedbestyrelse, LO's hovedbestyrelse, Forhandlingsfællesskabets bestyrelse og forhandlingsudvalg, PenSam Bank A/S (formand), PenSam Liv forsikringsaktieselskab samt PenSam Holding A/S.

Ole Bjarrum, født 1952 (næstformand)

Projektudvikler

Indtrådt i bestyrelsen 17. januar 2012. Valgperioden udløber april 2017.

Øvrige bestyrelses- og organisationsposter

Cabital Finans A/S og Konsulentvirksomhed v/Ole Bjarrum.

Linda Ankerstjerne, født 1961

Afdelingschef i JØP og DIP.

Indtrådt i bestyrelsen 20. april 2016. Valgperioden udløber april 2017.

Kasper Gjedsted, født 1975

Direktør i Swiss Holding ApS (ejerandel 100%) og Suzette ApS (ejerandel 100%).

Indtrådt i bestyrelsen 12. november 2014. Valgperioden udløber april 2017.

Fratrådte bestyrelsesmedlemmer

Inger Bolwinkel, født 1951

Udtrådt i forbindelse med generalforsamlingen den 20. april 2016.

Eksponeringer mv.

Selskabet har ikke haft eksponeringer med og sikkerhedsstillelser fra bestyrelsesmedlemmer og direktører eller med selskaber, hvori de nævnte personer er direktører eller bestyrelsesmedlemmer.

Ledespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har i dag behandlet og godkendt årsrapporten for PenSam Forsikring A/S for regnskabsåret 2016.

Årsregnskabet aflægges i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af

resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar til 31. december 2016.

Endvidere er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i selskabets aktiviteter og økonomiske forhold samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som selskabet kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Farum, den 20. februar 2017

Direktion

Torsten Fels

Benny Buchardt Andersen

Bestyrelse

Mona Striib, formand

Ole Bjarrum, næstformand

Linda Ankerstjerne

Kasper Gjedsted

Den interne revisions revisionspåtegning

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet for Pen-Sam Forsikring A/S giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Det er tillige vores opfattelse, at de etablerede forretningsgange og interne kontrolprocedurer, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod selskabets rapporteringsprocesser og væsentlige forretningsmæssige risici, fungerer tilfredsstillende.

Hvad har vi revideret

PenSam Forsikring A/S' årsregnskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen. Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen. I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiell virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiell virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Nøgletallet solvensdækning

Ledelsen er ansvarlig for nøgletallet solvensdækning, der fremgår af hoved- og nøgletaloversigten i note 2 i regnskabet.

Som anført i hoved- og nøgletaloversigten i note 2 er nøgletallet solvensdækning undtaget fra kravet om revision. Vores konklusion om årsregnskabet omfatter derfor ikke nøgletallet solvensdækning, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om dette nøgletal.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at overveje, om nøgletallet solvensdækning er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Hvis vi på dette grundlag konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i nøgletallet solvensdækning, skal vi rapportere herom. Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Den udførte revision

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. samt finansielle koncerner og efter internationale standarder om revision. Dette kræver, at vi planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at regnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Vores revision har omfattet alle væsentlige og risikofyldte områder og er udført i henhold til den arbejdsdeling, der er aftalt med ekstern revision. Revisionen er planlagt og udført således, at vi har vurderet de forretningsgange og interne kontrolprocedurer, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod selskabets rapporteringsprocesser og væsentlige forretningsmæssige risici. En revision omfatter udførelse af revisions handlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i regnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væ-

sentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for virksomhedens udarbejdelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, og om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af regnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Farum, den 20. februar 2017

Palle Mortensen
Revisionschef

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejeren i PenSam Forsikring A/S

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt at resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Hvad har vi revideret

PenSam Forsikring A/S's årsregnskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 omfatter resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit *Revisors ansvar for revisionen af regnskabet*.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af selskabet i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med IESBA's Etiske regler.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores

viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiell virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiell virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Nøgletallet solvensdækning

Ledelsen er ansvarlig for nøgletallet solvensdækning, der fremgår af hoved- og nøgletaloversigten i note 2 i regnskabet.

Som anført i hoved- og nøgletaloversigten i note 2 er nøgletallet solvensdækning undtaget fra kravet om revision. Vores konklusion om årsregnskabet omfatter derfor ikke nøgletallet solvensdækning, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om dette nøgletal.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at overveje, om nøgletallet solvensdækning er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Hvis vi på dette grundlag konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i nøgletallet solvensdækning, skal vi rapportere herom. Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere

selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlingerne som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilside sættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlingerne, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.

- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Hellerup, den 20. februar 2017
PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 77 12 31

Erik Stener Jørgensen
statsautoriseret revisor

Per Rolf Larssen
statsautoriseret revisor

Resultatopgørelse

1. januar - 31. december

I t. kr.

Note	2016	2015	
3	265.408	253.767	
6	-16.636	-26.987	
	Ændring i præmiehensættelser	7.426	-280
	Ændring i fortjenstmargen og risikomargen	-4.549	-3.677
6	Ændring i genforsikringsandel af præmiehensættelser	156	2.362
	<i>Præmieindtægter for egen regning, i alt</i>	<i>251.805</i>	<i>225.185</i>
	Udbetalte erstatninger	-212.707	-191.085
6	Modtaget genforsikringsdækning	12.178	12.895
	Ændring i erstatningshensættelser	-3.665	-10.459
	Ændring i risikomargen	15	-564
6	Ændring i genforsikringsandel af erstatningshensættelser	323	2.105
4	<i>Erstatningsudgifter for egen regning, i alt</i>	<i>-203.856</i>	<i>-187.108</i>
	Erhvervelsesomkostninger	-10.824	-9.260
5	Administrationsomkostninger	-35.984	-34.614
6	Provisioner og gevinstandele fra genforsikringselskaber	2.819	5.222
	<i>Forsikringsmæssige driftsomkostninger for egen regning, i alt</i>	<i>-43.989</i>	<i>-38.652</i>
7	Forsikringsteknisk resultat	3.960	-575
	Indtægter fra tilknyttede virksomheder	1.380	22
8	Renteindtægter og udbytter mv.	3.341	4.201
9	Kursreguleringer	963	-2.718
10	Renteudgifter	-87	-140
11	Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	-3.912	-3.432
	<i>Investeringsafkast, i alt</i>	<i>1.685</i>	<i>-2.067</i>
	<i>Forrentning og kursregulering af forsikringsmæssige hensættelser</i>	<i>-659</i>	<i>10</i>
	Investeringsafkast efter forrentning og kursregulering af forsikringsmæssige hensættelser	1.026	-2.057
	Resultat før skat	4.986	-2.632
12	Skat	-1	528
	Årets resultat	4.985	-2.104
	Totalindkomstopgørelse		
	Årets resultat	4.985	-2.104
	Anden totalindkomst	0	0
	Årets totalindkomst	4.985	-2.104
	Disponeret		
	Foreslået udbytte	345	475
	Overført til næste år	4.640	-2.579
	Disponeret, i alt	4.985	-2.104

Balance pr. 31. december

Aktiver

I t. kr.

Note	31.12.2016	31.12.2015
13 Immaterielle aktiver, i alt	590	3.421
14 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	16.942	0
<i>Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt</i>	<i>16.942</i>	<i>0</i>
Investeringsforeningsandele	11.327	23.824
Obligationer	198.029	190.276
15 Afledte finansielle instrumenter	223	90
<i>Andre finansielle investeringsaktiver, i alt</i>	<i>209.579</i>	<i>214.190</i>
Investeringsaktiver, i alt	226.521	214.190
Genforsikringsandele af præmiehensættelser	4.252	4.119
Genforsikringsandele af erstatningshensættelser	5.887	5.596
<i>Genforsikringsandele af hensættelser til forsikringskontrakter, i alt</i>	<i>10.139</i>	<i>9.715</i>
Tilgodehavender hos forsikringstagere	1.905	1.809
<i>Tilgodehavender i forbindelse med direkte forsikringskontrakter, i alt</i>	<i>1.905</i>	<i>1.809</i>
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	95	0
Andre tilgodehavender	877	811
Tilgodehavender, i alt	13.016	12.335
16 Udskudte skatteaktiver	6.264	5.702
Likvide beholdninger	20.162	30.601
Andre aktiver, i alt	26.426	36.303
Tilgodehavende renter samt optjent leje	1.622	1.826
Periodeafgrænsningsposter, i alt	1.622	1.826
Aktiver, i alt	268.175	268.075

Balance pr. 31. december

Passiver

I t. kr.

Note	31.12.2016	31.12.2015
20 Aktiekapital	25.000	25.000
Overkurs ved emission	297	297
Overført resultat	109.135	104.495
Foreslået udbytte	345	475
Egenkapital, i alt	134.777	130.267
Præmiehensættelser	12.852	20.221
Fortjenstmargen på skadesforsikringskontrakter	22.666	18.160
17 Erstatningshensættelser	81.509	77.418
Risikomargen på skadesforsikringskontrakter	5.164	5.014
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, i alt	122.191	120.813
Gæld i forbindelse med genforsikring	3.570	4.868
Gæld til tilknyttede virksomheder	0	5.386
Aktuelle skatteforpligtelser	567	253
18 Anden gæld	7.070	6.488
Gæld, i alt	11.207	16.995
Passiver, i alt	268.175	268.075

Øvrige noter:

- 1 Anvendt regnskabspraksis
- 2 Hoved- og nøgletal
- 19 Kapitalgrundlag
- 21 Sikkerhedsstillelser, eventualforpligtelser og andre økonomiske forpligtelser
- 22 Nærtstående parter
- 23 Følsomhedsoplysninger
- 24 Risikoplysninger

Egenkapitalopgørelse

I t. kr.

Egenkapital	Aktiekapital	Overkurs ved emission	Overført resultat	Foreslået udbytte	Egenkapital i alt
Saldo 1. januar 2016, jf. årsrapport 2015	25.000	297	109.102	475	134.874
Regulering som følge af ny regnskabsbekendtgørelse	0	0	-4.607	-	-4.607
Saldo 1. januar 2016, korrigeret	25.000	297	104.495	475	130.267
Udbetalt udbytte	0	0	0	-475	-475
Årets resultat	0	0	4.640	0	4.640
Foreslået udbytte	0	0	0	345	345
Anden totalindkomst	0	0	0	0	0
Årets totalindkomst	0	0	4.640	345	4.985
Saldo 31. december 2016	25.000	297	109.135	345	134.777
Saldo 1. januar 2015	25.000	297	111.332	390	137.019
Udbetalt udbytte	0	0	0	-390	-390
Årets resultat, jf. årsrapport 2015	0	0	-2.230	0	-2.230
Foreslået udbytte	0	0	0	475	475
Anden totalindkomst	0	0	0	0	0
Årets totalindkomst	0	0	-2.230	475	-1.755
Saldo 31. december 2015, jf. årsrapport 2015	25.000	297	109.102	475	134.874
Regulering som følge af ny regnskabsbekendtgørelse	0	0	-4.607	0	-4.607
Saldo 31. december 2015, korrigeret	25.000	297	104.495	475	130.267

Noter

NOTE 1

Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for PenSam Forsikring er aflagt i overensstemmelse med reglerne i Lov om finansiel virksomhed og Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser (Regnskabsbekendtgørelsen).

Ændring i anvendt regnskabspraksis

Regnskabsbekendtgørelsen er ændret med virkning fra 1. januar 2016, og anvendt regnskabspraksis er tilpasset som følge heraf.

Ændringerne vedrører primært diskonteringen af hensættelserne på grund af ny diskonteringsrente-kurve, indførelse af risiko- og fortjenstmargen samt tidspunktet for indregning af forsikringskontrakterne.

Effekten af ændringerne udgør:

- Diskontering under ny rentekurve reducerer hensættelserne med 0,4 mio. kr.
- Risikomargen på skadesforsikringskontrakter forøger hensættelserne med 5,0 mio. kr.
- Fortjenstmargen på skadesforsikringskontrakter har ingen beløbsmæssig effekt på de samlede hensættelser.
- Samlet set er egenkapitalen reduceret med 4,6 mio. kr. pr. 1. januar 2016.

Sammenligningstal i resultatopgørelse, balance samt noter er tilpasset ovenstående ændringer.

Udover tilpasning til den nye regnskabsbekendtgørelse er regnskabspraksis uændret i forhold til årsrapporten for 2015.

Beløb i resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter er oplyst i t. kr., medmindre andet er oplyst.

Væsentligste ændringer fra balancen 31.12.2015, jf. årsrapport 2015 til ny balance pr. 31.12.2015, primært som følge af ny regnskabsbekendtgørelse.

Regnskabspost	Balance	Ændring	Ny	Balance
	31.12.2015 jf. årsrapport	ny regnskabs- bekendtgørelse	genforsikrings- kontrakt	31.12.2015 ændret
Genforsikringsandele af præmiehensættelser	8.984	-9	-4.856	4.119
Genforsikringsandele af erstatningshensættelser	5.609	-13	0	5.596
Egenkapital	134.874	-4.607	0	130.267
Præmiehensættelser	38.498	-18.277	0	20.221
Fortjenstmargen på skadesforsikringskontrakter	NA	18.160	0	18.160
Erstatningshensættelser	77.730	-312	0	77.418
Risikomargen på skadesforsikringskontrakter	NA	5.014	0	5.014
Gæld i forbindelse med genforsikring	9.724	0	-4.856	4.868

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at de fremtidige økonomiske fordele vil tilfalde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes. Herunder indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi eller amortiseret kostpris. I resultatopgørelsen indregnes ligeledes alle omkostninger, der er afholdt for at opnå årets indtjening.

Indregning af finansielle og afledte finansielle instrumenter sker på afregningsdagen.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris, der for finansielle instrumenter svarer til dagsværdi. Måling efter første indregning sker som beskrevet under de enkelte regnskabsposter.

Regnskabsmæssige skøn samt usikkerhed ved indregning og måling

Ved udarbejdelse af årsregnskabet har ledelsen foretaget en række skøn og vurderinger. Ledelsens skøn og vurderinger vedrørende fremtidige begivenheder har indvirkning på indregning og måling af visse aktiver og forpligtelser og dermed resultatet i året og i de kommende år. Disse skøn foretaget af ledelsen er i overensstemmelse med regnskabspraksis og er foretaget på baggrund af historiske erfaringer samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske.

Som følge af skønnes natur kan de anvendte forudsætninger vise sig at være ufuldstændige, ligesom uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå. Herunder vil andre kunne komme frem til andre skøn.

De væsentligste skøn, som ledelsen foretager i forbindelse med opgørelse af den regnskabsmæssige værdi af disse aktiver og forpligtelser, og den væsentlige skønsmæssige usikkerhed forbundet med udarbejdelsen af årsregnskabet for 2016, er de samme som ved udarbejdelse af årsregnskabet året før. De væsentligste skøn vedrører opgørelse af dagsværdi på unoterede investeringer samt de forsikringsmæssige hensættelser.

Den overvejende del af selskabets investeringer er placeret i børsnoterede værdipapirer. Der er dog en mindre andel investeret i unoterede værdipapirer. Der er i den forbindelse en øget usikkerhed ved målingen af disse værdipapirer. Usikkerheden omfatter primært fastsættelse af de forventede pengestrømme ved investeringen samt det anvendte afkastkrav. De anvendte forudsætninger og skøn omfatter indhentning af priser fra eksterne leverandører, som kontrolleres og vurderes af selskabets investeringsfunktion og økonomifunktion.

De skøn, der påvirker regnskabet mest, er skøn vedrørende de forsikringsmæssige hensættelser. Selskabets væsentligste forretningsområde omfatter forsikring ved visse kritiske sygdomme. De væsentligste forudsætninger vedrører forventningerne til antallet af skadessager, og fastsættelse af de forventede fremtidige udbetalinger som følge af udvikling i antal og forventet behandling af kritisk sygdom.

Skøn er foretaget på baggrund af den historik, som selskabet har opbygget for efteranmeldelser samt vurdering af afløbsgevinster og -tab. Fastsættelse af hensættelserne er baseret på anerkendte metoder, og opgøres af aktuarer. Der vil være en usikkerhed relateret til, hvorvidt det statistiske grundlag og historik kan anvendes til estimat af endnu ikke færdigafviklede skader.

Transaktioner med nærtstående parter

Ved transaktioner mellem selskaber i PenSam gruppen og PenSam Forsikring sker afregning i overensstemmelse med indgåede aftaler på markedsvilkår eller på omkostningsdækkende vilkår.

Omregning af fremmed valuta

Regnskabet er præsenteret i danske kroner. Alle balanceposter i fremmed valuta, det vil sige aktiver og passiver samt ikke-balanceførte poster, omregnes til danske kroner efter Danmarks Nationalbanks offentliggjorte valutakurser på balancedagen. Indtægter og udgifter i fremmed valuta omregnes efter de på transaktionstidspunktet gældende kurser.

Realiserede og urealiserede valutakursavancer og -tab medtages i resultatopgørelsen under 'Kursreguleringer'.

Resultatopgørelse

Præmier

Præmieindtægter omfatter årets opkrævede præmier med fradrag af skadesforsikringsafgift, afgivne forsikringspræmier og årets ændring i præmiehensættelser, fortjenstmargen og risikomargen. Posterne medtages i resultatopgørelsen på forfaldstidspunktet.

Erstatningsudgifter

Erstatningsudgifter for egen regning omfatter udbetalte erstatninger, herunder interne og eksterne udgifter til besigtigelse og vurdering af skader, udgifter til bekæmpelse og begrænsning af indtrufne skader samt øvrige direkte og indirekte omkostninger forbundet med behandlingen af indtrufne skader med fradrag af genforsikringens andel. Der indgår endvidere ændringer af erstatningshensættelser og risikomargen med fradrag af genforsikringens andel samt afløbsresultatet, som er forskellen mellem de i regnskabsåret udbetalte og hensatte erstatninger vedrørende skader indtruffet i tidligere år og erstatningshensættelserne ved regnskabsårets begyndelse.

Administrations- og erhvervsomkostninger

PenSam A/S varetager den daglige administration af PenSam Forsikring. PenSam Forsikring betaler et administrationsvederlag i henhold til den indgåede administrationsaftale.

Erhvervsomkostninger omfatter omkostninger med at erhverve nye forsikringer og forny forsikringsbestanden.

Administrationsomkostninger omfatter periodiserede direkte og indirekte omkostninger vedrørende forsikringsdriften.

PenSam Forsikring er en del af PenSam gruppen. Revisionshonorar er oplyst på koncernniveau i PenSam Holdings årsrapport.

Indtægter fra tilknyttede virksomheder

Indeholder selskabets andel af de tilknyttede virksomheders driftsresultat og værdiregulering.

Renteindtægter og udbytter mv.

Indeholder årets renter af værdipapirer, renter af mellemværende med tilknyttede virksomheder, rentebetalingen vedrørende afledte finansielle instrumenter samt udbytte af kapitalandele med fradrag af udbytteskat.

Kursreguleringer

Omfatter årets værdiregulering af kapitalandele, investeringsforeningsandele og obligationer samt realiserede gevinster og tab ved salg af kapitalandele, investeringsforeningsandele og obligationer. Endvidere indgår valutakursreguleringer samt realiserede og urealiserede gevinster og tab vedrørende afledte finansielle instrumenter.

Renteudgifter

Indeholder renter på lån, renter af mellemværende med tilknyttede virksomheder og øvrig gæld.

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed

Indeholder direkte handelsomkostninger i forbindelse med værdipapirhandler og depotgebyrer samt egne omkostninger til administration af investeringsaktiver.

Forrentning og kursregulering af forsikringsmæssige hensættelser

I regnskabsposten opføres den andel af ændringer i præmiehensættelser, fortjenstmargen, erstatningshensættelser samt risikomargen, som kan henføres til løbetidsforkortelse, kursreguleringer og ændringer i anvendt diskonteringsrentesats.

Skat

Skat af årets resultat, der består af årets aktuelle skat, forskydning i udskudt skat samt eventuelle reguleringer til tidligere år, indregnes i resultatopgørelsen. Betalbar skat og udskudt skat indregnes under gældsforpligtelser eller aktuelle skatteaktiver.

Moderselskabet PenSam Holding fungerer som skattemæssigt administrationsselskab. Den samlede skat af PenSam gruppens selskabers skattepligtige indkomster betales af PenSam Holding. Skatteeffekten af sambeskatningen i PenSam gruppen fordeles til de enkelte selskaber i forhold til deres skattepligtige indkomster. De sambeskattede selskaber indgår i acontoskatteordningen.

Anden totalindkomst

Selskabet har valgt at præsentere totalindkomsten som en samlet opgørelse i forlængelse af resultatopgørelsen benævnt 'Totalindkomstopgørelse'. Selskabet har på nuværende tidspunkt inden poster, som indregnes under anden totalindkomst.

Balancen

Immaterielle aktiver

Immaterielle aktiver omfatter selskabets investeringer i it-projekter til det anvendte forsikringssystem. Immaterielle aktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen på immaterielle aktiver omfatter afholdte omkostninger relateret til udviklingsaktiviteten, interne lønninger og øvrige omkostninger, der kan henføres til selskabets udviklingsaktiviteter.

Afskrivning foretages lineært over aktivernes forventede brugstid, der sædvanligvis er fra 3 - 10 år. Afskrivninger indregnes i resultatopgørelsen under 'Administrationsomkostninger'.

Udviklingsprojekter indregnes som immaterielle anlægsaktiver, når de er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad og udviklingsmulighed i selskabet kan påvises, og hvor det er hensigten at anvende projektet. Øvrige udviklingsomkostninger indregnes i resultatopgørelsen efterhånden, som omkostningerne afholdes.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder indregnes og måles til andel af virksomhedens regnskabsmæssige indre værdi. Virksomhedens indre værdi opgøres efter det senest modtagne regnskab.

Investeringsforeningsandele

Børsnoterede investeringsforeningsandele måles til dagsværdi med udgangspunkt i den officielle lukkekurs på balancedagen. Hvis en officiel lukkekurs ikke findes, anvendes den officielle børskurs. Unoterede investeringsforeningsandele måles til den af udbyder beregnede kurs, der bygger på de underliggende værdipapirers dagsværdi.

Obligationer

Børsnoterede obligationer måles til dagsværdi med udgangspunkt i den officielle lukkekurs på balancedagen. Hvis en officiel lukkekurs ikke findes, anvendes den officielle børskurs. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer måles til nutidsværdien af udtrækningsbeløbet.

Afledte finansielle instrumenter

Børsnoterede og unoterede afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi, og reguleringer indregnes løbende i resultatopgørelsen under 'Kursreguleringer'. Positive dagsværdier indregnes i balancen under 'Afledte finansielle instrumenter', og nega-

tive dagsværdier indregnes i balancen under 'Anden gæld'.

For afledte finansielle instrumenter, der ikke er børsnoterede, anvendes almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker afhængig af instrumenttype.

Genforsikringsandele af hensættelser til forsikringskontrakter

Genforsikringens andel af erstatningshensættelser beregnes på den enkelte skade i overensstemmelse med bestemmelserne i de indgåede genforsikringskontrakter.

Tilgodehavender

Tilgodehavender består af tilgodehavender hos forsikringstagere, tilgodehavender hos tilknyttede selskaber samt andre tilgodehavender. Tilgodehavender måles til dagsværdi, hvilket normalt svarer til nominal værdi med fradrag af eventuel nedskrivning til forventede tab.

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger indregnes og måles i balancen til dagsværdi, hvilket normalt svarer til nominal værdi.

Periodeafgrænsningsposter

Under periodeafgrænsningsposter indregnes betalinger vedrørende indtægter/udgifter vedrørende efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Foreslået udbytte

Udbytte, der forventes udbetalt for året, vises som en særskilt post under egenkapitalen. Foreslået udbytte indregnes som en forpligtelse på tidspunktet for vedtagelsen på generalforsamlingen.

Præmiehensættelser

Præmiehensættelser svarer til den del af præmien, der vedrører den ikke-forløbne risikoperiode. Præmiehensættelserne udgør mindst den del af brutto-præmien, der svarer til den del af forsikringsperioden, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Præmiehensættelserne er diskonteret. Nutidsværdien af fremtidige betalingsstrømme findes ved diskontering med Finanstilsynets rentekurve.

Den del af præmiehensættelserne, som skal betales til genforsikringen, opføres under aktiverne.

Fortjenstmargen på skadesforsikringskontrakter

Fortjenstmargenen indeholder den forventede fortjeneste i de ikke-forløbne dele af risikoperioderne for selskabets indgåede forsikringskontrakter. Den forventede fortjeneste beregnes ud fra udviklingen i de hidtidige erfaringer for indtjening og fordelt på de enkelte produkter. Ændringer i fortjenstmargenen opføres i resultatopgørelsen som underpost til præmieindtægter.

I beregningen af fremtidige betalingsstrømme indgår de forventede betalinger efter balancedagen vedrørende de af selskabet indgåede forsikringskontrakter, uanset om risikoperioden er påbegyndt eller ej.

Erstatningshensættelser

Erstatningshensættelser opgøres ultimo regnskabsåret som summen af anmeldte, endnu ikke afregnede erstatningskrav med tillæg af forventede efteranmeldte erstatningskrav samt et skønnet erstatningskrav for utilstrækkeligt oplyste forsikringsbegivenheder.

De anmeldte erstatningskrav opgøres enten som en sag-for-sag vurdering eller bliver estimeret ud fra statistiske metoder med basis i erfaringer fra tidligere år. Erstatningshensættelserne fastsættes for hver branche med baggrund i aktuarmæssige modeller.

De opgjorte erstatningshensættelser forhøjes derudover med beløb til dækning af direkte og indirekte skadesbehandlingsomkostninger i forbindelse med afvikling af erstatningsforpligtelserne. Erstatningshensættelserne er diskonteret. Nutidsværdien af fremtidige betalingsstrømme findes ved diskontering med Finanstilsynets rentekurve.

Den del af erstatningshensættelserne, som forventes at indgå fra genforsikringen, opføres under aktiver.

Risikomargen på skadesforsikringskontrakter

Risikomargenen beregnes således, at hensættelserne svarer til det beløb, som et andet forsikringsselskab kan forventes at kræve for at overtage og honorere forsikringsforpligtelserne. Risikomargenen beregnes efter kapitalomkostningsmetoden under Solvens II. Ændringer i risikomargen i resultatopgørelsen fordeles mellem ændringer, der kan henføres til præmiehensættelserne henholdsvis erstatningshensættelserne.

Aktuelle skatteaktiver/forpligtelser

Aktuelle skatteaktiver/forpligtelser består af forskellen mellem betalt aconto skat og betalbar skat. Skyldig skat indgår i regnskabsposten 'Aktuelle skatteforpligtelser'.

Udskudte skatteaktiver/forpligtelser

Udskudt skat opgøres ud fra gældsmetoden på alle midlertidige forskelle mellem regnskabs- og skattemæssige værdier på aktiver og forpligtelser. Udskudt skat indregnes i balancen under posterne 'Udskudte skatteaktiver' og 'Udskudte skatteforpligtelser' på grundlag af gældende skattesatser.

Skatteaktiver vedrørende uudnyttede underskud og skattefradrag indeholdes alene i udskudt skat, hvis det er sandsynligt, at sådanne underskud og skattefradrag kan udnyttes under hensyntagen til, at selskabet indgår i en sambeskatning.

Øvrige forpligtelser

Øvrige forpligtelser, som omfatter gæld i forbindelse med genforsikring og anden gæld, måles til dagsværdi, der i al væsentlighed svarer til nominal værdi.

Nøgletal

Selskabets nøgletal udarbejdes efter reglerne i Regnskabsbekendtgørelsen.

NOTE 2**Hoved- og nøgletal**

Resultatopgørelse i t. kr.	2016	2015	2014*	2013*	2012*
Bruttopræmieindtægter	268.285	249.810	225.236	197.250	184.511
Bruttoerstatningsudgifter	-216.357	-202.108	-162.682	-156.821	-143.619
Forsikringsmæssige driftsomkostninger, i alt	-46.808	-43.874	-43.610	-40.946	-43.148
Resultat af afgiven forretning	-1.160	-4.403	-3.951	-2.982	-1.358
Forsikringsteknisk rente	0	0	83	233	378
<i>Forsikringsteknisk resultat</i>	<i>3.960</i>	<i>-575</i>	<i>15.076</i>	<i>-3.266</i>	<i>-3.236</i>
Investeringsafkast efter forsikringsteknisk rente	1.026	-2.057	4.103	1.385	10.874
<i>Resultat før skat</i>	<i>4.986</i>	<i>-2.632</i>	<i>19.179</i>	<i>-1.881</i>	<i>7.638</i>
Skat	-1	528	-8.352	-711	-1.960
<i>Årets resultat</i>	<i>4.985</i>	<i>-2.104</i>	<i>10.827</i>	<i>-2.592</i>	<i>5.678</i>
<i>Afløbsresultat, brutto</i>	<i>2.192</i>	<i>-113</i>	<i>22.112</i>	<i>9.788</i>	<i>22.207</i>
Balance i t. kr.	2016	2015	2014	2013	2012
Forsikringsmæssige hensættelser, i alt	122.191	120.813	101.584	108.480	103.735
Forsikringsaktiver, i alt	10.139	9.715	10.103	7.606	4.011
Egenkapital, i alt	134.777	130.267	137.019	126.192	129.379
Aktiver, i alt	268.175	268.075	265.116	257.164	255.147
Nøgletal i %	2016	2015	2014	2013	2012
Bruttoerstatningsprocent	80,6	80,9	72,2	79,5	77,8
Bruttoomkostningsprocent	17,4	17,6	19,4	20,8	23,4
Combined ratio	98,5	100,2	93,3	101,8	102,0
Operating ratio	98,5	100,2	93,3	101,7	101,7
Relativt afløbsresultat	2,7	-0,2	27,1	11,8	24,1
Egenkapitalforrentning i procent	3,8	-1,6	8,2	-2,0	4,5
Solvensdækning (solvens II) **	2,3	2,1	-	-	-
Solvensdækning (solvens I)	-	-	3,1	2,9	2,8

Sammenligningstal for 2015 er tilpasset ny regnskabsbekendtgørelse.

*Sammenligningstal for årene 2012 - 2014 er ikke tilpasset ny regnskabsbekendtgørelse og er derfor ikke direkte sammenlignelige.

** Nøgletallet solvensdækning er undtaget fra kravet om revision, jf. regnskabsbekendtgørelsen, og dermed ikke revideret.

I t. kr.

NOTE 3

Bruttopræmier	2016	2015
Løbende præmier, direkte forsikring	265.408	253.767
<i>I alt</i>	<i>265.408</i>	<i>253.767</i>
Præmier fordeler sig på:		
Danmark	264.475	252.664
Andre EU-lande	861	1.041
Øvrige lande	72	62
<i>I alt</i>	<i>265.408</i>	<i>253.767</i>

NOTE 4

Erstatningsudgifter for egen regning	2016	2015
Bruttoerstatninger vedrørende året	-218.549	-202.007
Afløbstab/gevinst, brutto	2.192	-113
	<i>-216.357</i>	<i>-202.120</i>
Genforsikringsandel af erstatninger vedrørende året	11.862	15.247
Afløbstab/gevinst, genforsikringsandel	639	-235
<i>I alt</i>	<i>-203.856</i>	<i>-187.108</i>

NOTE 5

Administrationsomkostninger	2016	2015
------------------------------------	-------------	-------------

Selskabet har indgået administrationsaftale med PenSam A/S.

Vederlag til bestyrelse, direktion, risikotagere samt honorar til revision bliver afregnet via administrationsvederlaget.

Administrationsvederlaget afregnes i 2016 til fast pris. I 2015 skete dette på omkostningsdækkende basis.

Administrationsvederlag	-35.984	-34.614
<i>I alt</i>	<i>-35.984</i>	<i>-34.614</i>

Personaleomkostninger:

Løn	-12.817	-10.443
Pensionsbidrag	-2.122	-1.726
Udgifter til social sikring	-98	-71
<i>I alt</i>	<i>-15.037</i>	<i>-12.240</i>

Gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede	22	18
Antal i bestyrelsen	4	4
Antal i direktionen	2	2
Antal væsentlige risikotagere	5	11

NOTE 5 (FORTSAT)

Administrationsomkostninger	2016	2015
Vederlag til bestyrelse, direktion og væsentlige risikotagere:		
Bestyrelse		
Bestyrelsesformand Mona Striib*	-90	-90
Næstformand Ole Bjarrum	-70	-60
Linda Ankerstjerne (indtrådt 20. april 2016)	-41	0
Kasper Gjedsted	-60	-60
Inger Bolwinkel* (udtrådt 20. april 2016)	-23	-75
<i>Honorar i alt</i>	<i>-284</i>	<i>-285</i>

*Bestyrelsesmedlemmets vederlag afgives til FOA.
Bestyrelsen aflønnes udelukkende med et fast honorar.

Som medlem af bestyrelsen i andre selskaber i PenSam gruppen har følgende bestyrelsesmedlemmer modtaget et samlet honorar fra selskaberne: Mona Striib 176 t.kr. (2015: 176 t.kr.).

Direktion

Torsten Fels		
Kontraktligt vederlag	-3.158	-3.037
<i>Vederlag i alt</i>	<i>-3.158</i>	<i>-3.037</i>
Benny Buchardt Andersen (indtrådt 1. august 2016)		
Kontraktligt vederlag	-1.298	0
<i>Vederlag i alt</i>	<i>-1.298</i>	<i>0</i>
Helen Kobæk (udtrådt 31. juli 2016)		
Kontraktligt vederlag	-2.531	-3.060
<i>Vederlag i alt</i>	<i>-2.531</i>	<i>-3.060</i>

Direktionen aflønnes af PenSam Liv, og omkostningen fordeles til de øvrige selskaber i PenSam gruppen i henhold til aftale. Det omkostningsførte vederlag til direktionen i PenSam Forsikring A/S udgør 699 t.kr. (2015: 609 t.kr.).

NOTE 5 (FORTSAT)

Administrationsomkostninger	2016	2015
Øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil.		
Kontraktligt vederlag	-6.365	-15.012
Pension	-1.004	-2.168
Variabel løn	0	-40
<i>Vederlag i alt</i>	<i>-7.369</i>	<i>-17.220</i>

PenSam gruppen er forpligtet til at udpege alle medarbejdere, hvis aktiviteter har indflydelse på PenSam Forsikring's risikoprofil. En andel af de væsentlige risikotagere er ansat i PenSam A/S og vederlaget fordeles til de øvrige selskaber i PenSam gruppen på markedsbaserede vilkår, og afregnes efter fast pris i henhold til aftale.

NOTE 6

Resultat af afgiven forretning	2016	2015
Afgivne forsikringspræmier	-16.636	-26.987
Ændring i genforsikringsandel af præmiehensættelser	156	2.362
Modtaget genforsikringsdækning	12.178	12.895
Ændring i genforsikringsandel af erstatningshensættelser	323	2.105
Provisioner og gevinstandele fra genforsikringselskaber	2.819	5.222
<i>I alt</i>	<i>-1.160</i>	<i>-4.403</i>

NOTE 7	2016	2016	2016	2016
	Syge- og ulykkesforsikring	Brand- og løsøreforsikring (privat)	Motorkøretøjsforsikring, kasko	Anden forsikring
Forsikringsteknisk resultat				
Bruttopræmier	202.826	27.864	23.521	11.197
Ændring i præmiehensættelser	3.753	2.300	1.114	259
Ændring i fortjenstmargen og risikomargen	80	-2.804	-1.576	-249
<i>Bruttopræmieindtægter, i alt</i>	<i>206.659</i>	<i>27.360</i>	<i>23.059</i>	<i>11.207</i>
Udbetalte bruttoerstatninger	-163.040	-22.590	-19.431	-7.646
Ændring i erstatningshensættelser	1.413	-2.835	-716	-1.527
Ændring i risikomargen	72	-24	-10	-23
<i>Bruttoerstatningsudgifter, i alt</i>	<i>-161.555</i>	<i>-25.449</i>	<i>-20.157</i>	<i>-9.196</i>
Bruttodriftsomkostninger	-20.095	-11.575	-9.081	-6.057
Resultat af afgiven forretning	-147	-119	-786	-108
<i>Forsikringsteknisk resultat</i>	<i>24.862</i>	<i>-9.783</i>	<i>-6.965</i>	<i>-4.154</i>
Antal erstatninger	3.216	1.671	2.941	460
Gennemsnitlige erstatninger for indtrufne skader	51	15	7	18
Erstatningsfrekvens	0,8	13,3	29,8	3,6
Afløbsresultat, brutto	3.673	-32	-439	-1.010
	2015	2015	2015	2015
	Syge- og ulykkesforsikring	Brand- og løsøreforsikring (privat)	Motorkøretøjsforsikring, kasko	Anden forsikring
Forsikringsteknisk resultat				
Bruttopræmier	201.233	24.048	18.715	9.771
Ændring i præmiehensættelser, fortjenstmargen og risikomargen	590	-1.891	-1.972	-684
<i>Bruttopræmieindtægter, i alt</i>	<i>201.823</i>	<i>22.157</i>	<i>16.743</i>	<i>9.087</i>
Udbetalte bruttoerstatninger	-160.895	-14.039	-10.533	-5.618
Ændring i erstatningshensættelser og risikomargen	-5.733	-1.174	45	-4.161
<i>Bruttoerstatningsudgifter, i alt</i>	<i>-166.628</i>	<i>-15.213</i>	<i>-10.488</i>	<i>-9.779</i>
Bruttodriftsomkostninger	-20.071	-10.841	-7.859	-5.103
Resultat af afgiven forretning	-139	-3.182	-1.880	798
<i>Forsikringsteknisk resultat</i>	<i>14.985</i>	<i>-7.079</i>	<i>-3.484</i>	<i>-4.997</i>
Antal erstatninger	3.249	1.062	1.316	329
Gennemsnitlige erstatninger for indtrufne skader	51	16	9	23
Erstatningsfrekvens	0,9	10,9	18,5	3,5
Afløbsresultat, brutto	-321	1.778	792	-2.362

NOTE 8

Renteindtægter og udbytter mv.	2016	2015
Renter af obligationer	3.073	3.586
Udbytte kapitalandele og investeringsforeningsandele	262	604
Renter fra tilknyttede virksomheder	4	0
Øvrige renteindtægter	2	11
<i>I alt</i>	<i>3.341</i>	<i>4.201</i>

NOTE 9

Kursreguleringer	2016	2015
Investeringsforeningsandele	987	-763
Obligationer	1.162	-2.823
Valutakursreguleringer	-1.186	868
<i>I alt</i>	<i>963</i>	<i>-2.718</i>

NOTE 10

Renteudgifter	2016	2015
Renter til tilknyttede virksomheder	0	-6
Øvrige finansielle investeringsaktiver	-87	-82
Øvrige renteudgifter	0	-52
<i>I alt</i>	<i>-87</i>	<i>-140</i>

NOTE 11

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	2016	2015
Handels- og depotomkostninger	-40	-4
Formueforvaltning, fordelte fællesomkostninger	-3.871	-3.421
Anden formueadministration	-1	-7
<i>I alt</i>	<i>-3.912</i>	<i>-3.432</i>

NOTE 12

Skat	2016	2015
Årets aktuelle skat	-568	-252
Ændring i udskudt skat	562	1.163
Ændring i udskudt skat som følge af nedsættelse af selskabsskatteprocenten	0	-389
Regulering vedrørende tidligere år	5	6
<i>I alt</i>	-1	528
Årets skatteomkostning afstemmes således:		
Årets resultat før skat	4.986	-2.632
Skat heraf	-1.097	537
Regulering af værdier	1.091	374
Ændring som følge af nedsættelse af selskabsskatteprocenten	0	-389
Regulering vedrørende tidligere år	5	6
<i>I alt</i>	-1	528

Skat af årets resultat er ikke påvirket af ekstraordinære skattemæssige indkomster eller tab.

NOTE 13

Immaterielle aktiver	31.12.2016	31.12.2015
Kostpris primo	16.395	16.395
<i>Kostpris ultimo</i>	16.395	16.395
Af- og nedskrivninger primo	-12.974	-9.695
Årets afskrivninger	-2.831	-3.279
<i>Af- og nedskrivninger ultimo</i>	-15.805	-12.974
<i>Saldo ultimo</i>	590	3.421

NOTE 14

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	31.12.2016	31.12.2015
Anskaffelsessum primo	0	0
Nettobevægelse	15.562	0
<i>Anskaffelsessum ultimo</i>	<i>15.562</i>	<i>0</i>
Kursregulering primo	0	0
Årets regulering	1.380	0
<i>Kursregulering ultimo</i>	<i>1.380</i>	<i>0</i>
<i>Saldo ultimo</i>	<i>16.942</i>	<i>0</i>

Andel i kapitalforeningen PenSam Invest optages som tilknyttet virksomhed, da den er tilknyttet virksomhed i PenSam gruppen.

NOTE 15	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2016
Afledte finansielle instrumenter	Hovedstol	Positiv værdi	Negativ værdi
Valutakontrakter			
Termiskontrakter	-22.352	223	-1.323
<i>Saldo ultimo</i>	<i>-22.352</i>	<i>223</i>	<i>-1.323</i>

Valutakontrakter har en løbetid på under et år.
Positive dagsværdier indgår i aktiverne.
Negative dagsværdier indgår i passiverne under 'Anden gæld'.

	31.12.2015	31.12.2015	31.12.2015
Afledte finansielle instrumenter	Hovedstol	Positiv værdi	Negativ værdi
Valutakontrakter			
Termiskontrakter	-22.666	90	-657
<i>Saldo ultimo</i>	<i>-22.666</i>	<i>90</i>	<i>-657</i>

Valutakontrakter har en løbetid på under et år.
Positive dagsværdier indgår i aktiverne.
Negative dagsværdier indgår i passiverne under 'Anden gæld'.

NOTE 16

Udskudte skatteaktiver	31.12.2016	31.12.2015
Saldo primo	5.702	4.928
Ændring i hensættelser	562	774
<i>Saldo ultimo</i>	6.264	5.702
Udskudte skatteaktiver fordelt på hovedposter:		
Fremførte tab på aktier	4.368	4.434
Tabsfradrag	2.022	2.024
Immaterielle aktiver	-130	-752
Materielle aktiver	4	-4
<i>I alt</i>	6.264	5.702

NOTE 17

Erstatningshensættelser	31.12.2016	31.12.2015
Erstatningshensættelser primo	77.730	67.115
Regulering som følge af ny regnskabsbekendtgørelse (diskontering)	-312	0
Erstatningshensættelser korrigeret	77.418	67.115
Betalt i året vedrørende indeværende år	-161.652	-145.708
Betalt i året vedrørende tidligere år	-51.055	-45.377
	-212.707	-191.085
Ændring i erstatninger i året vedrørende indeværende år	218.565	201.587
Ændring i erstatninger i året vedrørende tidligere år	-2.192	113
Rente- og kursreguleringer	425	0
	216.798	201.700
<i>Erstatningshensættelser ultimo, jf. årsrapport</i>	81.509	77.730
Regulering som følge af regnskabsbekendtgørelse (diskontering)	0	-312
<i>Erstatningshensættelser ultimo, korrigeret</i>	81.509	77.418

Bruttoerstatningshensættelserne er opgjort uden fradrag for værdien af aktiver eller rettigheder, da der ikke er overtaget eller forventes overtaget sådanne.

NOTE 18

Anden gæld	31.12.2016	31.12.2015
Afledte finansielle instrumenter jf. note 15	1.323	657
Øvrig gæld	5.747	5.831
	7.070	6.488

Alle gældsposter forfalder inden for 5 år fra balancetidspunktet.

NOTE 19	31.12.2016	31.12.2015
Kapitalgrundlag	(mio. kr.)	(mio. kr.)
Egenkapital ultimo ekskl. udloddet udbytte	134	130
Fortjenstmargen	23	18
Fradrag for immaterielle aktiver	-1	-3
<i>Kapitalgrundlag ultimo</i>	<i>156</i>	<i>145</i>

NOTE 20

Aktiekapital

Aktiekapitalen er ikke opdelt i flere aktieklasser, og består af aktier på nominelt 100 kr. eller multipla heraf.

	<i>Antal</i>
Aktier	250.000

Selskabet er ejet 100% af PenSam Holding A/S, der har hjemsted i Furesø. Selskabet indgår i PenSam Holding's koncernregnskab.

NOTE 21

Sikkerhedsstillelser, eventualforpligtelser og andre økonomiske forpligtelser

	31.12.2016	31.12.2015
	(mio. kr.)	(mio. kr.)
Registrerede aktiver stillet til sikkerhed for selskabets hensættelser	142	216
Sikkerhedsstillelse i forbindelse med repo forretninger	0	9
Forsikrings-selskabet Himmerland	0	1

PenSam Holding A/S's sambeskattede selskaber hæfter solidarisk for skat af den sambeskattede indkomst mv. Det samlede beløb fremgår af årsrapporten for PenSam Holding A/S, der er administrations-selskab i forhold til sambeskatningen.

Selskabet har ikke påtaget sig kautions-, garanti- eller andre forpligtelser ud over de i regnskabet anførte.

NOTE 22

Nærtstående parter

Følgende betragtes som nærtstående parter:

- FOA - Fag og Arbejde
- PenSam Holding A/S
- PenSam Liv forsikringsaktieselskab
- PenSam Bank A/S
- Pensionskassen PenSam
- PenSam A/S
- Bestyrelsesmedlemmer
- Direktionen

Nærtstående parter, som har bestemmende indflydelse, er:
PenSam Holding A/S, Furesø, der ejer 100% af aktiekapitalen.

Der har ikke været andre transaktioner med bestyrelse og direktion end vederlag jf. note 5.

PenSam gruppen anvender PenSam Bank som bankforbindelse i beskedent omfang.

PenSam A/S varetager administrative opgaver for PenSam Forsikring. I 2016 er dette i henhold til aftale afregnet til fast pris. De administrative opgaver omfatter præmiehåndtering, udbetaling af ydelser m.v. samt porteføljevaltning til selskaberne i PenSam gruppen. I 2015 blev disse administrative opgaver afregnet på omkostningsdækkende basis.

Øvrige koncerninterne transaktioner, så som handel med værdipapirer og nogle produktspecifikke aftaler mellem de juridiske enheder sker på markedsbaserede vilkår. Eksempelvis leverer PenSam Forsikring forsikringer ved visse kritiske sygdomme til arbejdsmarkedspensionsordningerne i PenSam Liv.

Ydelser i henhold til fastprisaf tale samt mellemværende:	2016	2015
Omkostninger	-58.051	-54.533
Tilgodehavender	95	0
Gæld	0	-5.386

NOTE 23

Følsomhedsoplysninger

Hændelse (mio. kr.)	Påvirkning af egenkapitalen
Rentestigning på 0,7 - 1,0%-point	-3,8
Rentefald på 0,7 - 1,0%-point	4,1
Aktiekursfald på 12%	-1,4
Ejendomsprisfald på 8%	0,0
Valutakursrisiko (VaR 99%)	-0,3
Tab på modparter på 8%	0,0

Negativt fortegn dækker over en reduktion af egenkapitalen.

Skemaet er udarbejdet i overensstemmelse med Finanstilsynets vejledning for indberetning om risikoscenarier.

NOTE 24

Risikooplysninger

Bestyrelsen i PenSam Forsikring har vedtaget en politik for risikostyring, der fastlægger det ønskede risikoniveau i selskabet og som sikrer sammenhæng imellem de finansielle mål og midler. Den overordnede risikopolitik er et centralt element i selskabets risikostyringssystem, idet det ønskede risikoniveau fastlagt i politikken fordeles ud på alle de forskellige typer af risici, som selskabet er udsat for.

Bestyrelsen vurderer, om det ønskede risikoniveau er forsvarligt i forhold til den tilgængelige kapital. Vurderingen sker minimum en gang om året med udarbejdelse af en risikovurderingsrapport, der blandt andet sendes til Finanstilsynet. Rapporten er resultatet af et forløb, hvor selskabets nuværende og forventede fremtidige soliditet er blevet undersøgt ved hjælp af stresstest, kapitalplaner, scenarieanalyser med mere. Et væsentligt element i risikovurderingen er også analysen af PenSam Forsikrings model til kvantificering af risici.

Et resultat af bestyrelsens risikovurdering er, at der kan udstedes forsvarlige retningslinjer til direktionen. Risikogrænserne fastsat i retningslinjerne gør, at den daglige administration af selskabet holdes indenfor bestyrelsens risikotolerancegrænser.

PenSam gruppen har en finanskomité, hvor de primære opgaver blandt andet består af overvågning af risici, vurdering og sikring af en velfungerende risikostyringsproces og evaluering af selskabets kapital- og solvenssituation.

PenSam Forsikring har outsourcet en del af de operationelle opgaver til PenSam A/S ud fra de rammer, som PenSam Forsikrings bestyrelse har fastsat.

Den praktiske udførelse af risikostyringen er forankret i en risikostyringsfunktion. Risikostyringsfunktionen sikrer en ensartet behandling af risici, foretager vurdering af væsentligheden af risici samt rapportering heraf, og overvåger løbende de identificerede risici samt de handlinger der er igangsat for at reducere risici. Samtidig registreres identificerede risici i et risikosystem, som tydeliggør sammenhængen mellem risici, hændelser og selskabets kontrolmiljø.

De væsentligste risici i PenSam Forsikring er finansielle risici, forsikringsmæssige risici samt operationelle risici.

Finansielle risici

Finansielle risici består primært af markeds-, kredit- og modpartsrisici og er især relateret til PenSam Forsikrings investeringsaktiver. De væsentlige markedsrisici i PenSam Forsikring er renterisici samt aktierisici.

PenSam Forsikrings investeringsaktiver består primært af en obligationsbeholdning, hvor værdien af beholdningen påvirkes af rentestigninger eller fald. Rentefølsomheden fremgår af note 23 i årsrapporten.

Selskabet har ligeledes placeret en mindre del af investeringsaktiverne i aktier. Aktiekursen kan her variere ved ændringer i aktiemarkedene generelt samt ved forhold, der påvirker den enkelte investering.

Selskabet har i Politik og retningslinjer for investering fastsat rammerne for selskabets risikoniveau på investeringsområdet. Politikken og de tilhørende retningslinjer fastsætter, at investeringerne skal sammensættes under hensyntagen til renteutviklingen og de generelle markedsforhold for at nå målsætningerne. Der stilles blandt andet krav til sammensætning af investeringerne, så porteføljen er uafhængig af en bestemt kategori af aktiver, investeringsmarked, kredit- eller pengeinstitut eller anden udsteder af værdipapirer. Der stilles ligeledes krav til varigheden på de rentebærende instrumenter. Bestyrelsen har endvidere fastlagt risikorammer på investeringsområdet, som risikoforbruget skal holdes inden for. Der afrapporteres til bestyrelsen ved eventuelle overskridelser af rammerne.

Forsikringsmæssige risici

Forsikringsmæssige risici omfatter primært indgåelse af forsikringsaftaler, som kan medføre tab for selskabet.

Selskabet har implementeret en acceptpolitik i forbindelse med indgåelse af individuelle forsikringsaftaler, som fastlægger de overordnede rammer for accept af forsikringsrisici.

Selskabets forsikringsprodukter omfatter primært produkter med et relativt kort skadesforløb. Sagsbehandlingstider på kritisk sygdom er typisk afsluttet inden for en kort periode og uden usikkerhed på

skadesbeløb. Opgørelsen af erstatningshensættelserne er dog fortsat behæftet med en vis usikkerhed som følge af eventuelle anmeldelser vedrørende tidligere år. Præmierne kan dog generelt reguleres relativt hurtigt i takt med et eventuelt ændret skadesforløb.

Tingskadeforretningen er en relativt ny forretning i vækst. Datagrundlaget til brug for vurdering af erstatningshensættelserne, og herunder særligt IBNR-hensættelser, er fortsat under opbygning. En væsentlig del af skaderne afregnes dog også her kort tid efter skadestidspunktet, så risici anses for begrænsede.

På tingskadeforretningen er der indgået aftaler om reassurance på såvel katastrofedækninger som quota share dækninger, der reducerer de forsikringsmæssige risici på tingskade. Dette skal ses som en konsekvens af, at selskabet ikke ønsker at eksponere sig mod enkelte større risici samt i opstartsfasen af tingskadeforretningen at reducere risiciene på forretningen.

Operationelle risici

Operationelle risici er defineret som tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige og systemmæssige fejl, eller som følge af eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Operationelle risici opstår således som følge af fejl eller mangler i processer, eller som følge af udefrakommende forhold, som medfører økonomiske tab eller tab af omdømme. Selskabet har, for at reducere risikoen for tab som følge af operationelle risici, sikret sig, at der er implementeret forretningsgange og udført relevante interne kontroller.

Følsomhedsoplysninger

Følsomhedsberegninger er anført i note 23 til årsrapporten. Følsomhedsberegningerne viser påvirkningen på egenkapitalen ved fald og stigninger i for eksempel rente eller aktiekurser.